

AKTIERIS UN BOMZIS

Zaķīša dzīvoklī Juglā ir trīs istabas – viena lielāka, divas mazākas, un atkarībā no ģimenes locekļu skaita vai savstarpējo attiecību izmaiņām, līdzīgi, kā tas notiek ar valstīm, šī teritorija allaž tikusi pārdalīta. Kad rūpnīca dzīvokli piešķīra, viņi bija trīs – Zaķītis ar sievu Margu un dēlu Egilu. Margai bija sava istaba (un tāda palika līdz viņas mūža galam), Zaķītim – sava, bet trešā, saukta par televizora istabu, bija visiem kopēja. Egils līdz piecu gadu vecumam gulēja Margas istabā, pēc tam pārnāca pie Zaķīša. Izauga Egils un apprecēja Baibu – viņi bija četri. Zaķītis savu istabu atstāja jaunajam pārim un pats ievācās televizora istabā. Piedzima Matīss – pieci. Taču pēc pāris gadiem Egila un Baibas laulība sāka irt. Laiku pa laikam kāds no viņiem vai abi reizē pameta dzīvokli, tad uz kādu laiciņu atgriezās, tad atkal pameta, un iedzīvotāju skaits tajā nemitīgi mainījās.

Kad Marga nomira, Zaķītis ievācās viņas istabā un atkal iekārtoja sev suverēnu teritoriju, kura pieder tikai viņam, jo cilvēkam ir vajadzīgs kāds stūrītis, kur var noslēpties no pasaules uzmācības un būt pilnīgi viens. Pēc gada, Matīsa četrpadsmitajā dzimšanas dienā, Egils Matīsam uzdāvināja datoru. Diviem ekrāniem lielajā istabā nebija vietas, un jauno, brīnišķīgo aparātu novietoja Zaķīša istabā. Lai Matīsam šo gudro ierīci būtu ērtāk lietot un neviens viņu netraucētu, Zaķītis savu istabu atdeva mazdēlam, bet pats atgriezās lielajā istabā, jo apzinājās, ka jaunam cilvēkam, kura dzīve tikai sākas, tā vairāk vajadzīga. Bet viņš ir vecs, veci viņa uzskati un paradumi, novecojušas ir arī viņa ilgas, viņa prieks

un skumjas. Novēcojusi ir arī viņa nākotne. Visu, ko varēja sasniegt, viņš ir sasniedzis un dabūjis, ko varēja dabūt. Viņam vairs nav tiesību izvirzīt lielas prasības pret dzīvi.

Matīss beidza vidusskolu un iestājās universitātē. Labo sekmju un apdāvinātības dēļ pēc bakalaura grāda iegūšanas viņam piešķīra stipendiju studijām Amerikas Savienotajās Valstīs. Tur viņš pavadīja divus gadus un kļuva par informātikas zinātņu maģistru. (Šai laikā Zaķītis dzīvoja savā istabā.)

Kad Margas vairs nebija, Baiba dzīvokli sāka uzturēt pastāvīgi un, ja pazuda, tad tikai uz dažām dienām. Pēc ilgās prombūtnes atgriezās arī Egils un iekārtojās lielajā istabā. Pārbrauca no Amerikas Matīss, un Zaķītis atkal pārvācās uz lielo istabu un tur dzīvoja kopā ar dēlu. Izvilka no aizskapes saliekamo gultiņu un pārnakšņoja uz tās. Viņi viens otru sevišķi netraucēja, jo Egils vakaros pārradās vēlu, bieži vien tikai pusnaktī, kad tēvs jau gulēja. Savukārt Zaķītis jau bija kļuvis par sētnieku Silvijas namā un rītos māju atstāja agri, kad dziļā miegā gulēja dēls. Egilam vienīgi nepatika tas, ka tēvs miegā krāc, bet Zaķītim nepatika, ka dēls palaikam smaržo pēc alkohola, šad tad istabā smēķē un nedara to kāpņu telpā, kā bija tad, kad dzīvokli kārtību noteica Marga. Taču daudz vairāk Zaķīti nomāca saspringtā gaisotne, kas valdīja mājās, aukstais karš starp Egilu un Baibu. Agrāk Egils un Baiba dzīvokli palaikam ieradās uz pāris naktīm pārgulēt, lai nezaudētu tā saucamo pierakstu, jo likums paredzēja: ja persona dzīvokli nav pārnakšņojusi ilgāk par sešiem mēnešiem, tad to var izrakstīt no dzīvokļa, citu apdzīvojamo platību nepiešķirot. Tas nozīmē, ka šim cilvēkam anulē arī Rīgas pierakstu, bet tas bija pārāk vērtīgs, lai to zaudētu. Tagad tika pielietota cita taktika – turēt pie šī dzīvokļa ar nagiem un zobiem un pretiniekam dzīvi šeit padarīt arvien netīkamāku, lai tas vairs neizturētu un

aizvāktos. No šādām attiecībām cieta arī Zaķītis. Beidzot viņš savu bēdu izstāstīja Silvijai un jautāja, vai viņam atļautu mitināties viesnīcā, kad tā nav aizņemta. Īpaši ziemā, kad snieg un laiku pa laikam ietve jātīra visu dienu. Silvijai iebildumu nebija un nav arī tagad, jo Zaķītis ir kārtīgs un disciplinēts. Bet, līdzko namā apmetas kāds ārzemnieks, viņš nekavējoties viesnīcu atstāj.

Jau drīz pēc Lieldienām Latvijā ielido kāda attāla Silvijas radniece. Zaķītis ieslēdz skapīti savas mantas, uzmazgā grīdu, noslauka putekļus un pazūd.

Liekas, ka mājās viss pa vecam, aukstais karš turpinās, jo ledusskapī un pieliekamajā platība vēl arvien ir sadalīta. Baibas plaukti ir pilni, Egila plaukts – gandrīz tukšs, tajā redzams tikai neliels maizes knicis, apkaltis siera gabals, nevīžīgi atplēsta kafijas paka. Taču tas neliecina, ka Egils dzīvotu pusbadā, jo pusdienas viņš ēd teātrī un mājās kaut ko iekož tikai brokastīs un vakariņās. Un arī ne katru dienu. Bet Zaķītis, kopš viņa dzīvoklī valda šāda savrupība, sev ēdienu gatavo pats un produktus glabā Egila plauktā.

Zaķītis aiziet uz lielveikalu, nopērk pārtiku aptuveni nedēļai un, kamēr citu nav mājās, izvāra sev pusdienās griķu putru. Pēc tam iet istabā atpūsties. Egils šorīt laikam aizgulējies, nav paspējis sakārtot savu guļasvietu. Zaķītis novāc sagumzīto segu un palagu, apmaina ilgi nemazgāto spilvendrānu un atlaižas uz dīvāna, lai atslābinātos un iegrimtu īsā, atspirdzinošā snaudā.

Pārnāk vedekla. Nekādu prieku, ieraugot dzīvoklī Zaķīti, viņa neizrāda, ir steidzīga un nerunīga. Varbūt nogurdinājis lielais iepirkumu maiss, ko viņa atstiepusi no veikala? Taču, kad Baiba izņem no tā arī šampanieša pudeli, Zaķītis atceiras, ka šodien Baibai dzimšanas diena, paliek četrdesmit pieci gadi. Viņš atvainojas par aizmāršību un lūdz piedot, ka nav apsveicis vedeklu ar ziediem.

Baiba uz mirkli viņam pievērš savas skaidrās, zaļās acis, taču gludajā sejā nepakustas ne vaibsts. Vedekla rūpīgi kopj savu ķermeni un seko modei. Par to liecina kaut vai ezīti apgriezti mati un nevainojamā figūra, ko izaicinoši izceļ cieši piegulošais triko kreklīšs un šaurie džinsi. Baibas kustības ir noteiktas, skatiens – tiešs un drošs. Zaķītis savu vedekli pazīst jau divus gadu desmitus un daudzkārt ir pārliecinājies par viņas aso prātu un ātro reakciju, kas viņai lieliski noder žurnālistes darbā.

– Nekas, nekas, Zaķīt. Nepārdzīvo! Veciem cilvēkiem tā ir parasta lieta. Labāk nāc palīgā! Būtu labi, ja tu varētu izsūkt lielo istabu un gaiteni.

Juzdamies tā kā vainīgs, Zaķītis bez ierunām piekrīt šim uzdevumam un sāk darboties ar putekļsūcēju. Pēc tam viņi kopīgiem spēkiem pagarina viesību galdu. Baiba tam uzklāj galdautu un iedod Zaķītim tīru trauku divi.

– Vai tu nevarētu uzspodrināt šampanieša glāzes?

– Cik personām? – viņš pajautā.

– Divpadsmit.

Uzņemtas saistības veicis, Zaķītis no antresola izņem tur noslēptos ķeblišus, jo krēslu tik kuplam viesu pulkam nepietiek. Pēc tam viņš virtuvē Baibai palīdz smērēt maizītes.

Kad tuvojas svinību sākuma stunda, Baiba ieiet savā istabā pārgērbties un viesu saņemšanu uztic Zaķītim. Pēc vedeklas ieceres to vajadzētu darīt Matīsam, bet jaunskungs kaut kur aizķēries un nenāk mājās. Lielāko apsveicēju daļu Zaķītis pazīst. Pārsvārā tie ir Baibas darbabiedri un te neviesojas pirmoreiz. Viņi draudzīgi sarokojas ar Zaķīti, apjautājas par veselību un izsaka komplimentus par viņa labo izskatu tik lielā vecumā.

Beidzot Baiba ir saposusies un viesu uzņemšanu pārņem savā ziņā.

– Paldies, Zaķīt, ka palīdzēji, – viņa saka. – Bet tagad tu vari iet Matīsa istabā atpūsties.

Tas nozīmē, ka Zaķītis vedeklas dzimšanas dienas svinēšanā nepiedalīsies. Agrāk vienmēr piedalījās. Noraidījums mazliet iesmeldz, bet viņš neapvainojas. Saprot, ka tā ir labāk. Tie tur pieder citai paaudzei, un viņš tikai traucētu. Arī pats nejustos ērti. Turklāt, kamēr Baiba Egilu neuzskata par vīru, droši vien arī vīratēvs vairs neskaitās radnieks.

Aizvēris aiz sevis Matīsa istabas durvis, Zaķītis sāk domāt, kā lai šeit bezdarbībā pavada garo vakaru. Par laimi, šajā istabā atrodas viņa grāmatplaukts ar vairāk nekā tūkstoš labām grāmatām. Zaķītis izvēlas populāro satīrisko romānu *Zelta teļš*, ko ilgi nav pārlasījis.

Aiz sienas dzied *Daudz baltu dieniņu*, ieslēdz atskaņotājā melodisku fona mūziku, skaļi runā, smejas, un Zaķīti pārņem izjūta, ka viņš šajā istabā izcieš sodu par pašam nezināmu pārkāpumu.

Pārnāk Matīss.

– Čau! Kāpēc te sēdi? Kāpēc neej pie šiem? Neaicina?

Zaķītis klusē.

– Man arī tur diez kā nevelk.

Matīss apsēžas pie datora, sāk kaut ko meklēt tīmeklī.

Durvis paver Baiba.

– Iznāc drusciņ!

Matīss pavīpsnā, parausta plecus. Tā kā māte gaida, viņš negribīgi pieceļas, iziet gaitenī, un durvis no ārpuses tiek smalkjūtīgi pievērtas. Pēc brītiņa Matīss saviebies atgriežas.

– Baigi smalkie! Vajagot vilkt uzvalku un baltu kreklu.

Matīss pārgērbjas un aiziet. Zaķītis atkal paliek viens.

Pusdivpadsmitos pārrodas Egils un ienāk pie Zaķīša. Viņš ir saniknots.

– Arī tevi tur nepieņem?

Zaķītis klusē.

– Cik ilgi viņi domā ālēties? Jātriec pie velna.
– Ar naidu nevajag. Var pieklājīgi palūgt.
– Tu jau lūdzi?
– Nē, nu...
– Es nebūšu tāds zaķapastala. Es neļaušu par sevi ņirgāties!

– Nevajag, Egil! Ar naidu nevajag!

Egils Zaķītī neklausās un ieiet pie dzīrotājiem. Baiba krēslā salecas, grib protestēt. Bet draudzīgais smaids Egila sejā viņu samulsina un attur no krasas rīcības. Egils nesteidzīgi pārļaiž viesiem siltu skatienu un saka:

– Cienījamās dāmas un godātie kungi! Man ļoti negribētos izjaukt šo brīnišķīgo *pārtiju*^{*}, bet pulkstenis diemžēl jau rāda ceturksni pirms pusnakts, un stunda, līdz kurai mūsu kulturālās pilsētas tēvi atļauj spēlēt skaļu mūziku, dziedāt, dancot un klaigāt, jau sen garām. Atgādinu, ka šajā istabā dzīvoju es un mans sirmis tēvs. Viņš ir noguris un vēlas doties pie miera. Starp citu, arī es un mūsu kaimiņi. Tādēļ uzaicinu nekavējoties pārtraukt jums tik patīkamās, bet citiem ne visai patīkamās nodarbības un atbrīvot šo telpu, kurā jūs bez manas un mana tēva atļaujas patvarīgi esat ienākuši, pārkāpjot mūsu abu cilvēktiesības. Dodu jums piecpadsmit (Egils paskatās rokas pulkstenī), nē, nu jau trīspadsmit minūtes laika, lai jūs varētu bez aizrīšanās izdzert piepildītās glāzes, bez grābstīšanās sameklēt savus mēteļus, kam tādi ir, un rindas kārtībā ar slapju buču atvadīties no jubilāres.

– Ej tu ellē! – iesaucas Baiba. Var redzēt, ka viņas reibuma pakāpe vidējo līmeni jau tiecas pārsniegt.

Egils, nezaudējot sejā patīkamo smaidu, atstāj dzīrotājus un atgriežas pie Zaķīša.

---

* Pārtija (no angļu v. *party*) – viesības, sarīkojums.

– Tu dzirdēji, ko es teicu?

Zaķītis klusē.

– Vai es biju ļauns?

– It kā jau ne. Bet...

– Bet! – Egils paceļ rādītājpirkstu, atdarinot vienu no atjaunotās Latvijas premjeriem. – Ja viņi neaizvāksies ar labu, būšu ļauns. Piespiedišu to darīt ar varu. Apgāzīšu galdus, paķersu ķebli un sāksu kauties, ja kāds no tiem pajoliņiem man mēģinās uzbrukt.

– Tu to nedarīsi.

– Darišu.

Ienāk Matīss.

– Nu? Ko šie? – jautā Egils.

– Daži lasās prom, daži taisās palikt.

Gaitenī dzirdama klusa rosišanās. Atskan Baibas balss:

– Nu ko jūs darāt, mani mīlie! Vai tūlīt jāņem par pilnu, ko kāds šizofrēniķis murgo? Neejiet taču prom! Nepametiet mani! Es jūs lūdzu!

Kņada aiz durvīm kļūst skaļāka. Baiba laikam mēģina atņemt mēteļus, bet aizejošie smalkjūtīgi pretojas. Noklaudz durvis, un gaitenī iestājas klusums.

Egila noteiktais laiks ir beidzies. Viņš iziet kāpņu telpā un strāvas sadales skapī atslēdz drošinātājus. Acumirkli dzīvoklī nodziest visas spuldzes, arī spožā lustra dzīru istabā, apklust atskaņotājs. Paužot pārsteigumu, atskan dažas nenoteiktas skaņas, ko valodnieki dēvē par interjekcijām, pēc tam vārdos izteikts protests Baibas balsi:

– Ārprātīgais! Ko viņš dara! Tu, idiot! Lai tūlīt būtu gaisma! Dzirdi?

Baiba savu vēlmi varētu paust arī klusāk, jo idiots ar to pašu draudzīgo smaidu, ko sejai bija uzlicis aizejot, jau stāv durvīs. Arī, pieprasot gaismu, viņa ir stipri pārspīlējusī, istaba nebūt nav iegrimusi tumsā. Galda vidū deg grezna

svece, un pietiekami labi var saskatīt gan pudeles uz galda, gan vēl neizēsto salātu bļodu, gan sēdošo dzīrotāju sejas, gan visu pārējo.

Egils klusējot apsēžas uz ķebliša, nesteidzīgi izņem no kabatas cigarešu paciņu, pasniedzas pēc sveces, aizdedz cigareti, dziļi ievēl pirmo dūmu un lēnām to izpūš. Viņam pievērstie, saspringtie skatieni atslābst, kāds pasmīn.

Egila gribai nav pakļāvušies pieci viesi – trīs vīrieši, divas sievietes. Viņam ir aizdomas, ka viens no palikušajiem vīriešiem ir pašreizējais Baibas mīļākais. Šis vīrelis ir vismaz desmit centimetru īsāks un arī trauklāks par Egilu. Spriežot pēc tipiskās inteligentiņa sejas, diezgan bailīgs. Kautiņā tāds nav viņam pretinieks. Abus pārējos Egils pazīst; tie, bez šaubām, ir stiprāki par šo kretīnu, bet diezgan mierīgi vīri un dūres bez apdoma nevicinās. Vienīgi, ja viņš uzbruktu Baibas draugam, tie varētu viņu sagrābt aiz rokām un turēt ciet. Kaut kāds efekts jau būtu, taču spēkodamies viņi varētu nogrūst uz grīdas televizoru, nogāzt no palodzes puķupodus, izsist logam vai sekcijai kādu stiklu, bet to Egils nevēlas. Klusējot viņš pieceļas, noliek cigareti, paņem rokā sveci un mierīgi saka:

– Cienījamās dāmas un godātie kungi! Piecelieties un atkāpieties tālāk! Skaitīšu līdz trīs un tad apgāzīšu galdu.

Nākamajā mirklī Egils nopūš sveci, un tumsā neko vairs nevar saskatīt. Sievietes iekliedzas, tiek grūstīti krēsli, bet visam pāri skan Egila labi nostādītā, draudošā balss:

– Viens... Divi...

– Stop! Nevajag! Mēs ejam prom.

Tas ir viens no vīriešiem, žurnāla redakcijas fotogrāfs. Egils satausta kabatā šķiltavas, aizdedzina sveci.

Dzīrotāji izskatās apjukuši, tādi kā atskurбуši, kā mazliet nokaunējušies. Vienīgi jubilāre saglabā ciņas sparū.

– Neklausieties, ko viņš murkšķ! Nekur mēs neiesim! Lai viņš aizvācas pats! Lai viņš iet kārties!

Taču viesi jubilārei neklausa, pamet viesību galdu un gaitenī meklē savus mēteļus un jakas.

– Neatstājiet mani vienu! Es jūs ļoti, ļoti, ļoti lūdzu! Nepadodieties viņam! Neļaujiet izjaukt manu dzimšanas dienu! Es gribu turpināt.

– Varbūt mēs varam pāriet uz virtuvi? – fotogrāfs paklusu jautā Egilam.

– Nē! – Egils atbild asi un noteikti.

– Kur lai mēs paliekam? – Baibas balsī ieskanas patiesš izmisums.

– Vai Rīgā krogu trūkst? – Egils tēlo patiesu izbrīnu, iziet kāpnēs, ieslēdz drošinātājus un paver plašāk dzīvokļa durvis, tā norādot, ka Baibas viesi tiek izmesti.

Baiba nokrīt garšļaukus uz grīdas. Nevar saprast, vai viņai uznākusi histērija vai viņa tikai to tēlo. Draugi viņu pieceļ, mierina, pasauc Matīsu, liek sameklēt mātei sirds-zāles.

Varbūt sapratusi, ka nav jēgas pretošanos ilgāk turpināt, Baiba savāc neizdzertās pudeles un atlikušās uzkodas un kopā ar viesiem atstāj dzīvokli. Aizejot viņa nosauc kāda mājkustoņa vārdu, tad pasper pussolīti tuvāk Egilam un pilna rūgtuma un nicinājuma izkļiedz vēl vienu dzīvesdraugam veltītu apzīmējumu:

– Aktieris!

Egila sejā nepakustas ne vaibsts.

– Riebīgi, – durvis aizslēdzis, viņš noskurinās. – Atliek tikai piedzerties.

– Tas neko nedos, – saka Zaķītis un aicina dēlu un mazdēlu palīgā nokopt dzīru galdu. Viņam seko tikai Matīss. Egils, dziļās domās nogrimis, paliek sēžam uz dīvāna. Pēc kāda laika viņš pieceļas un, ne vārda neteicis, atstāj

dzīvokli. Zaķītis un Matīss aiznes netīros traukus uz virtuvi, sakārto istabu gulēšanai.

– Ko darīsim ar traukiem? Mazgāsim? – Zaķītis jautā mazdēlam.

– Lai stāv. Gan jau pati... Man nāk miegs.

Mazdēls aiziet uz savu istabu, un Zaķītis sāk mazgāt traukus. Kad tie tīri un nolikti bufetē, pulkstenis jau rāda divi. Zaķītis uzstāda saliekamo gultiņu un dodas pie miera. Ilgi gulēt gan neiznāk. Jau sešos viņš ir piecēlies un brauc uz Silvijas namu slaucīt ietvi un atslēgt vārtus atkritumu savācējam.

Egils pārrodas jau pievakarē, ir paģirains un tūlīt iet gulēt. Bet Zaķītis visu vakaru sēž virtuvē un šķirsta vecus žurnālus. Lai dēlu netraucētu, viņš neiet skatīties televizoru un neredz "Panorāmu".

Vairākus vakarus pēc kārtas Egilam ir izrādes, un, kad viņš pārrodas, Zaķītis jau guļ.

Bet pirmajā Egilam brīvajā vakarā viņi pirms iemigšanas ilgi runā par dzīvi.

– Baiba nenāk mājās, – saka Zaķītis.

– Lai nenāk.

– Jau septīto dienu.

– Kaut mēnesi vai gadu. Mani tas neuztrauc. Tikai iepriecina.

– Tu runā taisnību?

– Kādēļ man izlikties vai melot? Starp mums viss ir beidzies. Jo ātrāk mēs noņemam savas birokrātiskās važas, jo labāk.

– Bet Matīss?

– Ko Matīss! Matīss ir pieaudzis, varbūt pats jau meklē sievu vai draudzeni. Tas, ko veči dara, viņu sevišķi neinteresē.

– Diez vai.

Labu brīdi abi klusē.

– Atceries, ka aizejot viņa mani atkal nolamāja par aktieri?

– Kāpēc nolamāja? Varbūt uzslavēja?

– Neizliecies. Tu labi zini, kāda viņai attieksme pret manu profesiju.

– Ne jau pret profesiju kā tādu, bet... Tu pārāk smagi to uztver.

– Ja tu būtu manā vietā, tu to uztvertu vēl smagāk.

– Ja es būtu tavā vietā, es mēģinātu tam stāvēt pāri.

– Tu, Zaķīt, pārvērtē savus spēkus. Nekad tas tev neizdotos. Nekad! Tu neesi tas vīrs.

Ļoti ilgs klusuma brīdis.

Pasaciņa par aizsviestajām rozēm

Reiz dzīvoja Aktieris. Viņš bija tik talantīgs, ka jau studiju laikā režisors Nervu Bende viņam deva lomas teātrī. Jauneklis tik labi spēlēja, ka drīz kļuva populārs un viņam pareģoja spožu nākotni. Brīdī, kad sākas šī pasaka, viņš jau gatavojās studijas beigst un patlaban piedalījās diplomdarba izrādēs. Tā kā viņš bija jauns, skaists un daudzsološs, par viņu jūsmoja gan kritiķes, gan skatītājas, bet jo sevišķi jaunas meitenes. Kautrīgākās viņam sūtīja ziedus ar un bez vēstulītēm, dažas atzinās mīlestībā un parakstījās ar savu īsto vārdu, dažas izdomāja pseidonīmu vai iztika tikai ar skaistu pantiņu bez paraksta un palika nezināmas. Bet drošākās pēc izrādes Aktieri gaidīja pie personāla durvīm un neslēpa ne savu vaigu, ne karsto mīlestību, kas kvēloja viņu acīs. Aktieri gaidīja arī kāda meitene, kura no citām atšķīrās ar to, ka nestāvēja bariņā pie durvīm, bet kaut kur tālāk un savu sarkano rozi pasniedza pēdējā. Turklāt bija ļoti nopietna, nesmaidīja un neteica ne vārda. Tikai īsu mirkli

ar savām zaļajām acīm ieskatījās Aktiera zilajās, novērsās un aizgāja.

Tā tas atkārtojās daudzus vakarus (vismaz desmit), un Aktierim uznāca vēlēšanās dzirdēt viņas balsi.

– Pagaidi! – viņš teica, kad meitene jau bija pagriezusies, lai ietu.

Meitene apstājās un atskatījās.

– Kā tevi sauc?

– Pielūdzēja.

Aktierim patika viņas balss. Tā bija zema, bagāti tembrēta, nāca no krūšu dziļumiem. Aktieris jau bija šo to piedzīvojis un zināja, ka tāda balss ir kaislīgām, aizrautīgām sievietēm. Viņam iepatikās meitenes balss.

– Vai drīkstu tevi pavadīt? – viņš jautāja.

– Jā. Tikai aizmet to puķu klēpi, ko turi uz elkoņa.

Aktieris apmulsa. Viņš šovakar bija saņēmis daudz ziedu, turklāt vienīgi rozes, un devējas turpat netālu vēl stāvēja.

– Kādēļ? Ziedi tak nav vainīgi. Tie ir tik skaisti un doti no sirds.

– Aizmet, vai...

Aktieris nojauta, ka skaisto balsi viņš nekad vairs nedzirdēs, ja nedarīs to, ko no viņa gaida, turklāt viņam kā aktierim patika krasa, dramatiskā rīcība. Īpaši, ja vēl bija skatītāji. Viņš pagājās tālāk, kur nīkuļoja pazems dzīvžogs, un ar slaidu vēzienu aizmeta aiz tā visu klēpi.

Rožu devējām tas bija dunča dūriens tieši sirdī. Citus vakarus viņas vairs negaidīja Aktieri pie personāla durvīm un palaida tenkas, ka viņš ir slikts, iedomīgs cilvēks, netaļantīgs aktieris, nekad neiegūs skatītāju mīlestību un nekad nekļūs slavens.

Bet Aktieris un Pielūdzēja klusējot iekāpa tramvajā, kļusējot aizbrauca līdz vajadzīgajai pieturai, klusējot aizgāja

līdz mājai, kurā meitene dzīvoja, klusējot uzkāpa piektajā stāvā un klusējot iegāja istabiņā, ko viņa par dārgu naudu īrēja no privātiem.

Kas notika tālāk, to katrs var iedomāties pats, ja kādreiz bijis jauns.

Tā bija liela, fantastiski brīnišķīga mīlestība, un ar vārdiem to nemaz nevar aprakstīt. Turklāt Pielūdzēja ik rītu un ik vakaru Aktierim atgādināja: tev jābūt vislabākajam, tev jābūt visiemīlotākajam, tev jābūt visslavenākajam! Fantastiski brīnišķīgā mīlestība cēla Aktieri pa vertikāli arvien augstāk, un viņš jutās neizsakāmi laimīgs, piepildīts, spējīgs uz visu.

Pēc trim mēnešiem Pielūdzēja paziņoja, ka gaida bērnu.

– Kolosāli! – laimē starodams, iesaucās Aktieris.

– Tu mani precēsi?

– Protams. Kāda vēl var būt runa par to!

Ja tā, tad diezgan steidzīgi vajadzēja rīkoties kāzām, un Aktieris topošo līgavu aizveda parādīt saviem vecākiem Čūsku Vecenei un Večukiņam. Večukiņš tikai mulsi smaidīja, bet, kad Pielūdzējas zaļās acis sastapās ar Čūsku Vecenes saltajām, bāli zilajām, ledainas dzirksteles gan nelēca, taču kā vienai tā otrai bija pilnīgi skaidrs, ka viņām abām šajā trīsistabu dzīvoklī būs par šauru.

Darbabiedri jaunajam pārim sarīkoja skaļas un ēvērgēlīgas kāzas, Pielūdzēja pierakstījās pie vīra, un noteiktajā laikā no Nebūtības zemes bērnu ratiņos atbrauca arī Bum-bulītis.

Kad Čūsku Vecene ielūkojās mazdēliņa vēl šaurajos redzokļos, viņas platajās, saltajās acīs atvilga ledus, sejā iezagās maigums un viņa pasmaidīja. Bet Pielūdzēja nojauta, ka viņas dēliņš kļūs par ieroci vīramātes rokās, un skropstas virs viņas skaistajām, zaļajām nāras acīm iedrebējās.

Kā šos lielos notikumus Aktiera dzīvē vērtēja režisors Nervu Bende? Ļoti pozitīvi. Viņam bija vienalga – Bumbulītis vai Bumbaņa, toties viņš nekļūdīgi redzēja, ka strauji atraisās Aktiera talants, un deva viņam galvenā milētāja lomas citu pēc citas.

Sākumā arī Pielūdzēja priecājās par vīra panākumiem un lepojās ar viņu, bet pamazām arvien vairāk sadrūma, neaizgāja pat uz vairākām pirmizrādēm, līdz pateica iemeslu.

– Tu taču skūpstī tās kazas pa īstam! Tu iemīlies viņš!

– Bez tā nevar. Bez īstām jūtām nav īstas mākslas. Man jāiejūtas tēlā, cik dziļi vien spēju. Kaut vai tajās pāris stundās, kamēr esmu uz skatuves.

– Bet arī mājās tu bieži esi aizsaproņojies un sīrupains. Pat gultā milējoties tu domā nevis par mani, bet par viņām, tām primadonnām. Es taču to redzu un jūtu!

– Dažreiz jau tā arī notiek, bet... Ko lai daru, ka man tik spēcīga iztēle?

– Man vienalga, vai tā tev ir spēcīga vai vārga. Bet es necietīšu, ka mans vīrs katru vakaru tūkstoš skatītāju priekšā pārkāpj laulību un mani krāpj. Vai nu šķīries no manis, vai arī es meklēšu draugus, kas manas prasības apmierinās.

Aktierim vairs nebija, ko teikt.

– Man patiesībā negribas, ka mūsu laulība izirtu, – turpināja Pielūdzēja, – tādēļ dodu tev vērtīgu padomu. Skūpstī savas aktrises tā, it kā viņas nebūtu sievietes ar miesu un asinīm, bet nedzīvas lupatu lelles! Vai, ja to nevari, pamet teātri un meklē godīgu darbu! Citādi es pametišu tevi.

– Ha, ha! Tas taču ir analfabētisms! Stulbība! Tad jau visiem precētiem vīriešiem būtu jāaiziet no teātra un jākļūst par santehniķiem, bet aktrisēm, kurām ir vīri, tirgū jāpārdod banāni.

Aktierim bija profesionāli ievingrināta diafragma, viņš smējās ilgi un ļoti dabiski.

Bet pa to laiku, kamēr Aktieris tā smējās, klusi un nemanot nomira viņa fantastiski brīnišķīgā mīlestība.

Ar to pasaka varētu beigties, bet vienmēr jau gribas zināt, kas notika tālāk.

Notika tas, ko Pielūdzēja solīja. Viņa padzina Aktieri no viņu kopējās istabiņas, durvīs ielika citu slēdzeni un uzsāka brīvu vientuļas sievietes dzīvi, lai netraucēti varētu attīstīt savu personību. Nedēļām ilgi nerādījās mājās; kur bijusi, ko darījusi, neteica. Ar Čūsku Veceni tikpat kā nesarunājās, viņas aizrādījumus vērā neņēma. Līdzīgi rīkojās arī Aktieris, jo arī viņam gribējās attīstīt savu personību. Viņš ievācās lielajā istabā, kas līdz tam tika uzskatīta kā kopēja visai ģimenei, un arī laiku pa laikam pazuda no mājām. Sākumā tikai uz dažām diennaktīm, kamēr atrada lādzīgu šķirteni, pie kuras nodzīvoja trīspadsmit gadu. Laiku pa laikam paviesojās arī mājās, papriecājās par to, ka Bumbulītis aug arvien lielāks un kļūst arvien gudrāks. Kā rīkojās režisors Nervu Bende? Protams, netaisni. Iedomājās, ka Aktieris ir iztukšojies, kļuvis pliekans, vairs nedeva viņam galvenā mīlētāja lomas un atsēdināja uz otrā plāna lomiņām. Šis nožēlojamais, varmācīgais diktators savā trulajā tuvredzībā neņēma vērā, ka Aktiera garīgos spēkus izsūc karš, kas bija sācies starp fantastiski brīnišķīgajiem mīlētājiem. Aukstais, karstais, remdenais – kādu vien vēlaties. Bet konkrētāk par to varbūt kādu citu reizi.

Ko darīja Čūsku Vecene un Večukiņš? Audzināja Bumbulīti, kurš negaidīti ātri pārvērtās par Matisu. Un, pretēji jaunajiem, abi vecie bija gandrīz laimīgi.